YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

5 päivänä helmikuuta 2004 *

Asiassa C-18/02,

jonka Arbejdsret (Tanska) on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Danmarks Rederiforening, DFDS Torline A/S:n puolesta,

vastaan

LO Landsorganisationen i Sverige, SEKO Sjöfolk Facket för Service och Kommunikationin puolesta,

ennakkoratkaisun edellä mainitun 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) 5 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) ja Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 29 päivänä marraskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15, s. 1),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: V. Skouris, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja F. Macken,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Danmarks Rederiforening, DFDS Torline A/S:n puolesta, edustajanaan advokat P. Voss,

— LO Landsorganisationen i Sverige, SEKO Sjöfolk Facket för Service och Kommunikationin puolesta, edustajanaan advokat S. Gärde,

— Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Molde ja J. Bering Liisberg,

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään A. Kruse,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. E. Collins, avustajanaan barrister K. Beal,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään N. Rasmussen,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Danmarks Rederiforeningin, DFDS Torline A/S:n puolesta, edustajanaan P. Voss, LO Landsorganisationen i Sverigen, SEKO Sjöfolk Facket för Service och Kommunikationin puolesta, edustajinaan S. Gärde ja advokat H. Nielsen, Tanskan hallituksen, asiamiehenään J. Molde, Ruotsin hallituksen, asiamiehenään A. Kruse, ja komission, asiamiehinään N. Rasmussen ja A.-M. Rouchaud, 20.5.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.9.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Arbejdsret on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 25.1.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 29.1.2002, tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan (jäljempänä pöytäkirja) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä kyseisen yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32) 5 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) ja Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 29 päivänä marraskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Danmarks Rederiforening (tanskalaisten laivanvarustamoiden yhdistys), joka toimii laivanvarustamo DFDS Torline A/S:n (jäljempänä DFDS) puolesta, ja LO Landsorganisationen i Sverige (ruotsalainen ammattiyhdistysten keskusliitto), joka toimii ammattiyhdistys SEKO Sjöfolk Facket för Service och Kommunikationin (jäljempänä SEKO) puolesta, ja jossa on kyse sellaisen työtaistelutoimenpiteen laillisuudesta, josta SEKO oli ilmoittanut ennakolta ja joka oli suunnattu DFDS:ää vastaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Pöytäkirjan 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Seuraavat tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tulkintakysymyksissä:

1) — —

— Tanskassa: højesteret,

— —

2) sopimusvaltioiden tuomioistuimet käsitellessään muutoksenhakuasiaa,

— — ."

4 Brysselin yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

"Kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu."

5 Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:

— —

3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahingon aiheuttanut teko sattui".

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Pääasia koskee sellaisen työtaistelutoimenpiteen laillisuutta, josta SEKO oli ilmoittanut ennakolta, joka oli suunnattu DFDS:ää vastaan ja jolla pyrittiin saamaan aikaan työehtosopimus, joka koskee DFDS:n omistaman ja Göteborgin (Ruotsi) ja Harwichin (Yhdistynyt kuningaskunta) välillä liikennöivän rahtialuksen Tor Caledonian puolalaista miehistöä.

7 Tor Caledonia on rekisteröity Tanskan kansainväliseen alusrekisteriin ja siihen sovelletaan Tanskan lainsäädäntöä. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian tosiseikkojen tapahtuma-aikana puolalaisilla merimiehillä oli työsopimukset

tiettyjen tanskalaisten ammattiyhdistysten ja kolmen tanskalaisen laivanvarustamoiden yhdistyksen välisen puitesopimuksen mukaisesti. Näihin sopimuksiin sovellettiin Tanskan lainsäädäntöä.

8 SEKO vaati puolalaista miehistöä koskevan työehtosopimuksen tekemistä, mihin DFDS ei suostunut; tämän jälkeen SEKO ilmoitti 21.3.2001 päivätyllä faksilla 28.3.2001 alkavasta työtaistelutoimenpiteestä, jonka sisältönä oli, että se kehotti ruotsalaisia jäseniään kieltäytymään työskentelemästä Tor Caledonialla. Faksissa todettiin myös, että SEKO pyysi myötätuntotyötaistelutoimenpiteitä. Tämän seurauksena Svenska Transportarbetareförbundet (Ruotsin kuljetusalan työntekijöiden yhdistys; jäljempänä STAF) ilmoitti 3.4.2001 myötätuntotyötaistelutoimenpiteestä, joka alkaa 17.4.2001 ja jonka sisältönä on kieltäytyminen kaikista Tor Caledoniaa koskevista töistä, jotta estetään aluksen lastaaminen ja purkaminen Ruotsin satamissa.

9 DFDS nosti 4.4.2001 Arbejdsretissä SEKO:ta ja STAF:ää vastaan kanteen, jossa se vaati, että nämä kaksi ammattiyhdistystä velvoitetaan myöntämään, että varsinainen työtaistelutoimenpide ja myötätuntotyötaistelutoimenpide olivat laittomia, ja peruuttamaan ennakkoilmoitukset.

10 SEKO päätti 11.4.2001 eli ensimmäisenä asian käsittelypäivänä Arbejdsretissä lykätä työtaistelutoimenpidettä ja odottaa tämän tuomioistuimen lopullista ratkaisua; STAF puolestaan peruutti 18.4.2001 ennakkoilmoituksen myötätuntotyötaistelutoimenpiteestä.

11 DFDS päätti 16.4.2001, eli päivää ennen kuin STAF:n ilmoittaman myötätuntotyötaistelutoimenpiteen piti alkaa, kuitenkin ottaa Tor Caledonian pois reitiltä Göteborg–Harwich; tätä reittiä liikennöi 30.5.2001 alkaen toinen, tätä varten rahdattu alus.

12 DFDS nosti vahingonkorvauskanteen SEKO:ta vastaan Sø- og Handelsretissä (Tanska) ja väitti, että vastaaja oli sopimukseen perustumattomassa vahingonkorvausvastuussa, koska se oli ilmoittanut ennakolta laittomasta työtaistelutoimenpiteestä ja koska se oli saanut toisen ruotsalaisen ammattiyhdistyksen antamaan myöskin laittoman ennakkoilmoituksen myötätuntotyötaistelutoimenpiteestä. DFDS vaati korvausta vahingoista, joita se väitti aiheutuneen Tor Caledonian ottamisesta pois reitiltä ja korvaavan aluksen rahtaamisesta. Kyseinen tuomioistuin on keskeyttänyt tämän vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyn siihen asti, kunnes Arbejdsret antaa ratkaisunsa.

13 Arbejdsret katsoo, että Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan tulkinta on tarpeen, jotta se voi ratkaista SEKO:n esittämän kysymyksen toimivaltaisuudestaan tehdä päätös kyseessä olevan työtaistelutoimenpiteen laillisuudesta, joten se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Onko Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava niin, että se koskee asioita, joissa on kyse sellaisten työtaistelutoimenpiteiden laillisuudesta, joiden tarkoituksena on saada aikaan sopimus, silloin, kun tällaisista työtaistelutoimenpiteistä mahdollisesti aiheutuva vahinko on kyseisten toimenpiteiden ollessa lainvastaisia sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien sääntöjen mukainen vahingonkorvausperuste, siten, että ennalta ilmoitettujen työtaistelutoimenpiteiden laillisuutta koskeva kanne voidaan nostaa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa voidaan nostaa työtaistelutoimenpiteestä aiheutuneen vahingon korvaamista koskeva kanne?

b) Edellytetäänkö tässä tapauksessa, että vahinko on kyseisten työtaistelutoimenpiteiden itsensä varma tai todennäköinen seuraus, vai onko riittävää, että kyseiset työtaistelutoimenpiteet ovat välttämätön edellytys vahingon aiheuttaville myötätuntotyötaistelutoimenpiteille ja että ne voivat muodostaa perusteen viimeksi mainituille toimenpiteille?

c) Onko merkitystä sillä, että ennakkoilmoituksen antanut osapuoli on lykännyt kanteen nostamisen jälkeen niiden työtaistelutoimenpiteiden toteuttamista, joista se oli ilmoittanut ennakolta, odotettaessa tuomioistuimen ratkaisua toimenpiteiden laillisuudesta?

2) Onko 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava niin, että vahinkoa, joka aiheutuu työtaistelutoimenpiteistä, joihin on ryhtynyt ammattiyhdistys sopimusvaltiossa, jossa purjehtii toisessa sopimusvaltiossa (lippuvaltio) rekisteröity alus, tarkoituksenaan saada aikaan aluksella palvelevia merimiehiä koskeva sopimus, voidaan pitää vahinkona, joka on aiheutunut aluksen varustamolle lippuvaltiossa, siten, että varustamo voi kyseisen määräyksen perusteella nostaa lippuvaltiossa vahingonkorvauskanteen kyseistä ammattiyhdistystä vastaan?"

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

14 Aluksi on todettava, että pöytäkirjan 2 artiklassa luetellaan ne sopimusvaltioiden tuomioistuimet, jotka voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua Brysselin yleissopimusta koskevissa tulkintakysymyksissä, mutta tämän 2 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa ei mainita Arbejdsretiä, eikä se käsittele tämän artiklan 2 kohdassa määrätyin tavoin muutoksenhakuasiaa.

15 Ennakkoratkaisupyynnöstä kuitenkin ilmenee, että Tanskan lainsäädännön mukaan Arbejdsretillä on yksinomainen toimivalta ratkaista tiettyjä työoikeudellisia riitoja ja erityisesti työehtosopimuksen tekemistä koskevan vaatimuksen tueksi toteutettujen työtaistelutoimenpiteiden laillisuutta koskevia riitoja. Arbejdsret käsittelee asian siis ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena.

16 Tällaisessa tilanteessa pöytäkirjan sanamuodon mukainen tulkinta siten, että kansallinen tuomioistuin ei voisi esittää ennakkoratkaisupyyntöä yhteisöjen tuomioistuimelle, tarkoittaisi sitä, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan kaltaisessa asiassa kyseessä olevia, Brysselin yleissopimuksen tulkintaa koskevia kysymyksiä ei Tanskassa missään tapauksessa voitaisi esittää ennakkoratkaisumenettelyssä.

17 On selvää, että pöytäkirjan 2 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkitseminen tällä tavalla olisi ristiriidassa Brysselin yleissopimuksen johdanto-osassa ilmaistujen tavoitteiden kanssa ja erityisesti niiden tavoitteiden kanssa, jotka koskevat sopimusvaltioiden tuomioistuinten kansainvälisen toimivallan määrittelemistä ja niihin sijoittautuneiden henkilöiden oikeussuojan vahvistamista.

18 Tästä seuraa, että Arbejdsretin esittämä ennakkoratkaisupyyntö otetaan tutkittavaksi.

Ensimmäisen kysymyksen a kohta

19 Ensimmäisen kysymyksensä a kohdalla kansallinen tuomioistuin haluaa saada tietää, onko Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että käsitteen "sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia" alaan kuuluu kanne, joka koskee työtaistelutoimenpiteen laillisuutta ja jonka osalta kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan yksinomaan toimivaltainen on muu tuomioistuin kuin se, joka on toimivaltainen ratkaisemaan kyseisellä toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista koskevat vaatimukset.

20 Tanskassa Arbejdsret on toimivaltainen ratkaisemaan työtaistelutoimenpiteen laillisuuden, kun taas muut tuomioistuimet ovat toimivaltaisia ratkaisemaan tällaisesta toimenpiteestä aiheutetun vahingon korvaamista koskevat vaatimukset.

21 SEKO väittää, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia ei voi koskea Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua "sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevaa asiaa", koska tälle tuomioistuimelle ei ole esitetty vahingonkorvausvaatimusta. Jos Arbejdsret toteaa, että SEKO:n lykkäämä työtaistelutoimenpide on laiton, SEKO:n on peruutettava ennakkoilmoituksensa, eikä DFDS:llä siten ole perustetta vaatia vahingonkorvausta. Tästä seuraa SEKO:n mukaan, että asiassa on sovellettava Brysselin yleissopimuksen 2 artiklaa.

22 Tällaista argumentaatiota ei voida hyväksyä.

23 Yhtäältä vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan Brysselin yleissopimuksen tarkoituksena ei nimittäin ole yhtenäistää eri sopimusvaltioiden oikeudenkäyntimenettelyyn liittyviä sääntöjä, vaan jakaa tuomioistuinten toimivalta yksityisoikeuden alalla sopimusvaltioiden välisissä suhteissa sekä helpottaa tuomioiden täytäntöönpanoa (ks. mm. asia C-68/93, Shevill ym., tuomio 7.3.1995, Kok. 1995, s. I-415, 35 kohta ja asia C-80/00, Italian Leather, tuomio 6.6.2002, Kok. 2002, s. I-4995, 43 kohta).

24 Näin ollen Tanskan kuningaskunta voi säätää järjestelmästä, jossa toimivalta ratkaista työtaistelutoimenpiteen laillisuus ja toimivalta ratkaista siitä mahdollisesti aiheutuneen vahingon korvaamista koskeva vaatimus eivät kuulu samoille kansallisille tuomioistuimille.

25 SEKO:n käsityksen hyväksymisestä seuraisi, että saadakseen korvausta Tanskassa toteutetusta sellaisesta työtaistelutoimenpiteestä aiheutuneesta vahingosta, josta on vastuussa osapuoli, jonka kotipaikka on toisessa sopimusvaltiossa, kantajan pitäisi ensin nostaa vastaajan kotipaikkavaltion tuomioistuimessa kanne työtaistelutoimenpiteen laillisuudesta ja sitten nostaa vahingonkorvauskanne tanskalaisessa tuomioistuimessa.

26 Tällainen tulkinta olisi vastoin hyvän lainkäytön periaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta sekä periaatetta, jonka mukaan usea tuomioistuin ei saa olla toimivaltainen käsittelemään samaa oikeussuhdetta; yhteisöjen tuomioistuin on useasti todennut, että nämä periaatteet ovat Brysselin yleissopimuksen tavoitteita (ks. mm. asia C-269/95, Benincasa, tuomio 3.7.1997, Kok. 1997, s. I-3767, 26 kohta ja em. asia Italian Leather, tuomion 51 kohta).

27 Toisaalta yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa ei voida tulkita siten, että kyseisen määräyksen soveltaminen edellyttäisi vahingon tosiasiallista aiheutumista, ja että sen paikkakunnan tuomioistuimella, jossa vahingon aiheuttanut teko sattui, on yleensä parhaat mahdollisuudet ratkaista asia muun muassa riidan läheisyyden ja asian selvittämisen vaivattomuuden vuoksi, mikä pätee samalla tavalla sekä riita-asiaan, joka koskee jo aiheutuneen vahingon korvaamista, että riita-asiaan, jossa on kysymyksessä kanne, jolla pyritään estämään vahingon aiheutuminen (asia C-167/00, Henkel, tuomio 1.10.2002, Kok. 2002, s. I-8111, 46 ja 48 kohta).

28 Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on vastattava, että Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että käsitteen "sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia" alaan kuuluu kanne, joka koskee työtaistelutoimenpiteen laillisuutta ja jonka osalta kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan yksinomaan toimivaltainen on muu tuomioistuin kuin se, joka on toimivaltainen ratkaisemaan kyseisellä toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista koskevat vaatimukset.

Ensimmäisen kysymyksen b kohta

29 Ensimmäisen kysymyksensä b kohdalla kansallinen tuomioistuin haluaa saada tietää, voidaanko Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen ainoastaan, jos vahinko on kyseisten työtaistelutoimenpiteiden itsensä varma tai todennäköinen seuraus, vai onko riittävää, että kyseiset työtaistelutoimenpiteet ovat välttämätön edellytys myötätuntotyötaistelutoimenpiteille, joista voi aiheutua vahinkoa.

30 Asiakirjoista ilmenee, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan DFDS:n palveluksessa Tor Caledonialla oli ainoastaan puolalaisia merimiehiä. Koska työtaistelutoimenpiteen, josta SEKO antoi ennakkoilmoituksen, sisältönä oli, että se kehotti ruotsalaisia jäseniään kieltäytymään työskentelemästä kyseisellä aluksella, työtaistelutoimenpide ei itsessään voinut aiheuttaa DFDS:lle vahinkoa. Se oli kuitenkin välttämätön, jotta voitiin laillisesti toteuttaa myötätuntotyötaistelutoimenpide, jonka sisältönä oli tässä tapauksessa kieltäytyminen kaikista Tor Caledonian lastaamiseen tai purkamiseen Ruotsin satamissa liittyvistä töistä.

31 Jos SEKO ei olisi antanut ennakkoilmoitusta työtaistelutoimenpiteestä, ei siis olisi aiheutunut vahinkoa, jonka DFDS väittää kärsineensä sen takia, että Tor Caledonia otettiin pois reitiltä Göteborg–Harwich ja että tätä varten rahdattiin toinen alus.

32 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sopimukseen perustumaton vahingonkorvausvastuu voi syntyä vain, jos vahingon ja vahingon aiheuttaneen

tapahtuman välillä todetaan olevan syy-yhteys (asia 21/76, Bier, tuomio 30.11.1976, Kok. 1976, s. 1735, Kok. Ep. III, s. 219, 16 kohta, ns. Mines de potasse d'Alsace -tapaus). On todettava, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa vahingon, jonka DFDS väittää kärsineensä, ja SEKO:n työtaistelutoimenpiteestä antaman ennakkoilmoituksen välillä voidaan todeta olevan syy-yhteys.

33 SEKO väittää, että tanskalaiset tuomioistuimet voivat olla toimivaltaisia vain, jos työtaistelutoimenpide on toteutettu ja jos se on aiheuttanut vahinkoa, joka ilmenee taloudellisena tappiona, minkä lisäksi on tarpeen, että on esitetty vahingonkorvausvaatimus, ja tältä osin on riittävää todeta, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut tämän tuomion 27 kohdassa, Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa voidaan soveltaa preventiiviseen kanteeseen, jolla pyritään estämään vahingon aiheuttavan teon sattuminen.

34 Ensimmäisen kysymyksen b kohtaan on siis vastattava, että jotta Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa voidaan soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, on riittävää, että työtaistelutoimenpide on välttämätön edellytys myötätuntotyötaistelutoimenpiteille, joista voi aiheutua vahinkoa.

Ensimmäisen kysymyksen c kohta

35 Ensimmäisen kysymyksensä c kohdalla kansallinen tuomioistuin haluaa saada tietää, vaikuttaako Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan soveltamiseen se, että ennakkoilmoituksen antanut osapuoli on lykännyt työtaistelutoimenpiteen toteuttamista odotettaessa tuomioistuimen ratkaisua toimenpiteen laillisuudesta.

36 Tältä osin on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksi Brysselin yleissopimuksen tavoitteista on vahvistaa niiden henkilöiden oikeussuojaa, joilla on yhteisössä kotipaikka, siten, että kantaja kykenee vaivattomasti yksilöimään sen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi hän voi saattaa asiansa, ja siten, että vastaaja kykenee kohtuullisesti ennakoimaan, missä tuomioistuimessa häntä vastaan voidaan nostaa kanne (ks. asia C-256/00, Besix, tuomio 19.2.2002, Kok. 2002, s. I-1699, 25 ja 26 kohta ja asia C-334/00, Tacconi, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7357, 20 kohta).

37 Tätä tavoitetta ei saavutettaisi, jos sen jälkeen, kun kantaja on nostanut Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kanteen sopimusvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa, siitä, että vastaaja on keskeyttänyt vahingonkorvausvaatimuksen perustana olevan toimintansa, jonka takia kanne on nostettu, voisi seurata, että asiaa käsittelevä tuomioistuin ei enää ole toimivaltainen ja että toimivalta siirtyy toisen sopimusvaltion tuomioistuimelle.

38 Ensimmäisen kysymyksen c kohtaan on siis vastattava, että Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan soveltamiseen ei vaikuta se, että ennakkoilmoituksen antanut osapuoli on lykännyt työtaistelutoimenpiteen toteuttamista odotettaessa ratkaisua toimenpiteen laillisuudesta.

Toinen kysymys

39 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa saada tietää, onko Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että vahinkoa, joka

aiheutuu työtaistelutoimenpiteestä, johon on ryhtynyt ammattiyhdistys sopimusvaltiossa, jossa purjehtii toisessa sopimusvaltiossa rekisteröity alus, voidaan pitää vahinkona, joka on aiheutunut lippuvaltiossa, siten, että varustamo voi nostaa siellä vahingonkorvauskanteen kyseistä ammattiyhdistystä vastaan.

40 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun paikkakunta, jolla on tehty teko, joka mahdollisesti synnyttää sopimukseen perustumattoman vahingonkorvausvastuun, ja paikkakunta, jolla tämä teko on aiheuttanut vahingon, eivät ole samat, Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan ilmaus "paikkakunta — —, missä vahingon aiheuttanut teko sattui" on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan samanaikaisesti paikkakuntaa, jossa vahinko on ilmennyt, ja paikkakuntaa, jossa tämän vahingon aiheuttanut kausaaliyhteydessä oleva tapahtuma on sattunut, siten, että vastaaja voidaan haastaa kantajan valinnan mukaan jommankumman paikkakunnan tuomioistuimeen (ks. mm. em. Mines de Potasse d'Alsace -tapaus, tuomion 24 ja 25 kohta; em. asia Shevill ym., tuomion 20 kohta ja em. asia Henkel, tuomion 44 kohta).

41 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kausaaliyhteydessä oleva tapahtuma on ollut työtaistelutoimenpidettä koskeva ennakkoilmoitus, jonka SEKO on esittänyt ja jakanut Ruotsissa eli sopimusvaltiossa, jossa SEKO:lla on myös kotipaikka. Näin ollen paikkakunta, jolla on tehty teko, joka mahdollisesti synnyttää sopimukseen perustumattoman vahingonkorvausvastuun, voi olla ainoastaan Ruotsi, koska se on paikkakunta, jolla vahingon aiheuttaneella teolla on alkuperänsä (ks. vastaavasti em. asia Shevill ym., tuomion 24 kohta).

42 SEKO:n DFDS:lle väitetysti aiheuttamat vahingot ovat taloudellisia tappioita, joiden syynä on se, että Tor Caledonia otettiin pois tavanomaiselta reitiltään ja tätä reittiä varten rahdattiin toinen alus.

43 Kansallisen tuomioistuimen asiana on tutkia, voidaanko tällaisten taloudellisten tappioiden katsoa aiheutuneen paikkakunnalla, jolla DFDS:llä on kotipaikka.

44 Kun kansallinen tuomioistuin arvioi tätä, lippuvaltion eli valtion, jossa alus on rekisteröity, on katsottava olevan vain yksi osatekijä muiden joukossa yksilöitäessä paikkakuntaa, jolla vahinko on ilmennyt. Aluksen kansallisuudella on ratkaiseva merkitys ainoastaan, jos kansallinen tuomioistuin päätyy siihen, että vahinko on ilmennyt Tor Caledonialla. Siinä tapauksessa lippuvaltion on välttämättä katsottava olevan paikkakunta, jolla vahingon aiheuttanut teko on aiheuttanut vahingon.

45 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa Brysselin yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että vahinkoa, joka aiheutuu työtaistelutoimenpiteestä, johon on ryhtynyt ammattiyhdistys sopimusvaltiossa, jossa purjehtii toisessa sopimusvaltiossa rekisteröity alus, ei välttämättä ole pidettävä vahinkona, joka on aiheutunut lippuvaltiossa, siten, että varustamo voisi nostaa siellä vahingonkorvauskanteen kyseistä ammattiyhdistystä vastaan.

Oikeudenkäyntikulut

46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeuden-

käyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Arbejdsretin 25.1.2002 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) a) **Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 9 päivänä lokakuuta 1978 tehdyllä yleissopimuksella, Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 25 päivänä lokakuuta 1982 tehdyllä yleissopimuksella, Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyllä yleissopimuksella ja Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen ja pöytäkirjaan 29 päivänä marraskuuta 1996 tehdyllä yleissopimuksella, 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että käsitteen "sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia" alaan kuuluu kanne, joka koskee työtaistelutoimenpiteen laillisuutta ja jonka osalta kyseisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan yksinomaan toimivaltainen on muu tuomioistuin kuin se, joka on toimivaltainen ratkaisemaan kyseisellä toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista koskevat vaatimukset.**

b) Jotta tämän yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa voidaan soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen, on riittävää, että työtaistelutoimenpide on välttämätön edellytys myötätuntotyötaistelutoimenpiteille, joista voi aiheutua vahinkoa.

c) Tämän yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan soveltamiseen ei vaikuta se, että ennakkoilmoituksen antanut osapuoli on lykännyt työtaistelutoimenpiteen toteuttamista odotettaessa ratkaisua toimenpiteen laillisuudesta.

2) Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tämän yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että vahinkoa, joka aiheutuu työtaistelutoimenpiteestä, johon on ryhtynyt ammattiyhdistys sopimusvaltiossa, jossa purjehtii toisessa sopimusvaltiossa rekisteröity alus, ei välttämättä ole pidettävä vahinkona, joka on aiheutunut lippuvaltiossa, siten, että varustamo voisi nostaa siellä vahingonkorvauskanteen kyseistä ammattiyhdistystä vastaan.

Skouris Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 5 päivänä helmikuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti